

Nieuwsbrief ERF Updates

Nummer 6, 2025

Redactie: mr. F.M.H. Hoens.

INHOUDSOPGAVE

Hoge Raad

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2025:662](#) 25-04-2025

[Hoge Raad, ECLI:NL:PHR:2025:428](#) 11-04-2025

Hof

[Gerechtshof Amsterdam, ECLI:NL:GHAMS:2025:1128](#) 29-04-2025

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2025:2568](#) 22-04-2025

[Gerechtshof 's-Hertogenbosch, ECLI:NL:GHSHE:2025:990](#) 09-04-2025

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2025:2122](#) 08-04-2025

[Gerechtshof Amsterdam, ECLI:NL:GHAMS:2025:951](#) 08-04-2025

[Gerechtshof Amsterdam, ECLI:NL:GHAMS:2025:701](#) 25-03-2025

[Gerechtshof 's-Hertogenbosch, ECLI:NL:GHSHE:2025:202](#) 28-01-2025

Rechtbank

[Rechtbank Noord-Holland, ECLI:NL:RBNHO:2025:4151](#) 24-04-2025

[Rechtbank Noord-Holland, ECLI:NL:RBNHO:2025:4326](#) 17-04-2025

[Rechtbank Zeeland-West-Brabant, ECLI:NL:RBZWB:2025:2234](#) 16-04-2025

[Rechtbank Amsterdam, ECLI:NL:RBAMS:2025:2371](#) 16-04-2025

[Rechtbank Rotterdam, ECLI:NL:RBROT:2025:3793](#) 16-04-2025

[Rechtbank Rotterdam, ECLI:NL:RBROT:2025:4448](#) 11-04-2025

[Rechtbank Noord-Nederland, ECLI:NL:RBNNE:2025:1389](#) 09-04-2025

[Rechtbank Den Haag, ECLI:NL:RBDHA:2025:6167](#) 09-04-2025

[Rechtbank Den Haag, ECLI:NL:RBDHA:2025:6042](#) 09-04-2025

[Rechtbank Rotterdam, ECLI:NL:RBROT:2025:4803](#) 02-04-2025

[Rechtbank Noord-Holland, ECLI:NL:RBNHO:2025:2959](#) 02-04-2025

[Rechtbank Gelderland, ECLI:NL:RBGEL:2025:2769](#) 01-04-2025

[Rechtbank Noord-Holland, ECLI:NL:RBNHO:2025:2102](#) 07-03-2025

[Rechtbank Limburg, ECLI:NL:RBLIM:2025:1927](#) 28-02-2025

[Rechtbank Noord-Holland, ECLI:NL:RBNHO:2025:394](#) 08-01-2025

RECHTSPRAAK

Omdat bij de berekening van de legitieme in geschil is of een onderhandse geldleningsovereenkomst het bestaan van de schuld getrouw weergeeft, en de feiten onvoldoende concreet zijn voor een oordeel, geeft de rechtbank gelegenheid de stellingen nader te onderbouwen.

In het kader van de berekening van de legitieme portie van eiseres is in geschil of een onderhandse geldleningsovereenkomst het bestaan van de schuld van erflater waarvoor de lening is aangegaan getrouw weergeeft. De thans voorliggende feiten en omstandigheden zijn naar het oordeel van de rechtbank nog onvoldoende concreet om reeds nu een oordeel te kunnen geven over dit geschilpunt. Omdat het debat over deze post het zwaartepunt van het geschil is, stelt de rechtbank gedaagden in de gelegenheid een akte te nemen waarin zij deze betwisting desgewenst meer handen en voeten kunnen geven, al dan niet door het in het geding brengen van stukken. Daarna zal eiseres een antwoordakte kunnen nemen. De rechtbank geeft verder aan dat erflater een specifiek bedrag aan een van de gedaagden heeft betaald en deze gedaagde gedurende langere tijd mantelzorg geleverd heeft. Onder die omstandigheden moet ervan worden uitgegaan dat laatstgenoemd bedrag een vergoeding betreft voor geleverde mantelzorg, dus niet als gift kan worden aangemerkt.

Instantie: Rechtbank Den Haag

Datum uitspraak: 09-04-2025

ECLI: ECLI:NL:RBDHA:2025:6042

Zaaknummer: C/09/668458 / HA ZA 24-538

Rechters: R.C. Hartendorp

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Ook hangende het hoger beroep van de ontslagen executeur was door de kantonrechter als opvolgend executeur benoemde notaris gehouden zijn executeurswerkzaamheden voort te zetten.

In oktober 2023 heeft de kantonrechter klaagster ontslagen als executeur en de notaris tot opvolgend executeur benoemd. Na daartoe strekkend verzoek van de notaris heeft klaagster aangegeven de onder haar berustende stukken nog niet aan hem te willen afgeven. Vervolgens heeft zij haar hoger beroep ingesteld tegen de ontslagbeschikking en ontstaat er discussie over de vraag of de notaris wel executeur is en welke werkzaamheden hij kan uitvoeren. In januari 2024 heeft klaagster de notaris – onder meer – verzocht zijn ontslag te nemen als executeur, geen kosten meer in rekening te brengen bij de nalatenschap en alleen de kosten tot medio november 2023 in rekening te brengen. Van de door klaagster ingediende klachten is met name interessant het oordeel van het hof over de bevoegdheid van de notaris. De notaris verklaart ter zitting dat hij hangende het beroep inderdaad in verwarring verkeerde over zijn rol als executeur. Hij kon zich in ieder geval niet terugtrekken als executeur omdat hij dan van de wederpartij een klacht zou krijgen. De notaris wist dat hij een boedelbeschrijving moest maken en dat hij de administratie moest beheren; omdat klaagster de administratie onder zich bleef houden was hij hiertoe niet in staat. De notaris heeft zijn werkzaamheden zo beperkt mogelijk gehouden en hij heeft ook uren gemaakt die hij niet heeft gedeclareerd. Het hof overweegt dat de notaris bij beschikking van oktober 2023 benoemd is tot executeur. Bij een zogenoemde constitutieve beslissing als deze is uitvoerbaarheid bij voorraad en dus artikel 360 Rv niet aan de orde. Het hof is van oordeel dat de notaris, ook hangende het beroep, gehouden was om zijn executeurswerkzaamheden voort te zetten onder de door de kantonrechter gestelde voorwaarden.

Instantie: Gerechtshof Amsterdam

Datum uitspraak: 25-03-2025

ECLI: ECLI:NL:GHAMS:2025:701

Zaaknummer: 200.343.848/01 NOT

Rechters: J.W.M. Tromp, J.H. Lieber en J.A.H. Bruggemann

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Rechtbank oordeelt dat Nederlands recht van toepassing is en volgt oordeel notaris; rechtbank ziet geen grond erflaatster wilsonbekwaam te achten en verklaart medegedaagde niet-ontvankelijk in gevorderde verklaring dat andere gedaagde zuiver heeft aanvaard.

De in 1993 overleden erflater heeft zijn kinderen X en Y tot zijn erfgenamen benoemd en aan hun moeder, zijn partner/erflaatster het vruchtgebruik van de helft van zijn nalatenschap gelegateerd. Tot die nalatenschap behoorden 34 (verhuurde) onroerende zaken. Verder is een afwikkelingsbewind ingesteld en is A tot bewindvoerder benoemd. Enige tijd nadat het vruchtgebruik is gevestigd, hebben X en Y de nalatenschap gedeeltelijk verdeeld. Weer later heeft erflaatster afstand gedaan van het vruchtgebruik op de goederen die aan Y toekomen, waarvoor Y circa € 920.000 aan erflaatster heeft betaald. Als gevolg van een andere verdeling en levering zijn X en erflaatster ieder voor de onverdeelde helft eigenaar van woning I, belast met het vruchtgebruik ten behoeve van erflaatster. In 2019 heeft erflaatster over haar nalatenschap beschikt en daarbij X en Y tot haar erfgenamen benoemd, en Q tot zelfstandig bevoegd executeur/afwikkelingsbewindvoerder. In het testament worden een aantal legaten aan Y toegekend. In een considerans is vermeld dat deze legaten zijn gemaakt om Y te compenseren omdat de door Y aan erflaatster betaalde afkoopsom te hoog was. Erflaatster, die tot kort voor haar overlijden gedurende 22 jaar meestentijds in Spanje woonde, is in 2019 overleden. X en Y hebben de nalatenschap beneficiair aanvaard, en de executeur/bewindvoerder heeft een ruimschootstoereikendverklaring afgegeven. De afwikkelingsbewindvoerder is de procedure tegen X en Y begonnen teneinde duidelijkheid te krijgen over een groot aantal geschilpunten. In een uitspraak die liefst 35 pagina's beslaat, oordeelt de rechtbank over een groot aantal conventionele/incidentele/reconventionele vorderingen. Zo stelt X onder meer dat het testament van erflaatster nietig is omdat een met de rechtshandeling overeenstemmende wil ontbrak. De rechtbank volgt X niet omdat X niet met voldoende concrete feiten heeft onderbouwd dat een met de rechtshandeling overeenstemmende wil van erflaatster ontbrak. Tegenover voormelde door X aangevoerde omstandigheden staat de verklaring van de notaris. Uit die verklaring leidt de rechtbank af dat de notaris grondig en zorgvuldig onderzoek heeft verricht naar de wilsbekwaamheid van erflaatster. De notaris heeft daarbij inzichtelijk gemaakt hoe hij te werk is gegaan. De eerste

bespreking heeft plaatsgevonden door een ervaren kandidaat-notaris in het ziekenhuis, met erflaatster alleen. De kandidaat-notaris had geen enkele reden om te twijfelen over de wilsbekwaamheid van erflaatster. Vervolgens heeft de notaris het testament gepasseerd op het woonadres van Y, waarbij de notaris alleen was met erflaatster. Erflaatster was volgens de notaris volkomen helder en wist wat zij wilde. De notaris is naar aanleiding van dit onderzoek tot de conclusie gekomen dat erflaatster wilsbekwaam was. De verklaring van de notaris overtuigt de rechtbank. De rechtbank ziet in hetgeen X heeft aangevoerd geen reden voor twijfel aan de juistheid van de conclusies van de notaris. Ook de inhoud van het testament kan naar het oordeel van de rechtbank niet dienen ter onderbouwing van de stelling dat een met de rechtshandeling overeenstemmende wil van erflaatster ontbrak. Dit volgt niet uit de wijzigingen ten opzichte van het eerdere testament van erflaatster van 2010. Bovendien had erflaatster een reden voor de bevoordeling van Y, en heeft zij die reden opgenomen in de considerans van het testament. Y heeft achteraf gezien te veel betaald voor de afkoop van het vruchtgebruik omdat erflaatster daarna ziek werd en maar 65 jaar oud is geworden. Erflaatster wilde dit corrigeren. En overigens blijkt nergens uit dat erflaatster de Nederlandse taal niet machtig was.

Uitgaand van de geldigheid van het testament onderzoekt de rechtbank eerst of zij rechtsmacht heeft en welk recht van toepassing is. Erflaatster is overleden in 2019 zodat de Europese Erfrechtverordening van toepassing is. Uit artikel 7 aanhef en onder c van de Europese Erfrechtverordening volgt dat de Nederlandse rechter rechtsmacht toekomt als lidstaat waarvan het recht door erflaatster overeenkomstig artikel 22 is gekozen en partijen in het geding de bevoegdheid van het aangezochte gerecht uitdrukkelijk hebben aanvaard. Erflaatster heeft in haar testament een rechtskeuze gemaakt voor Nederlands recht. Tijdens de mondelinge behandeling hebben partijen desgevraagd verklaard dat de Nederlandse rechter rechtsmacht toekomt. De rechtbank acht zich daarom bevoegd om over de vorderingen te oordelen. Nu erflaatster in haar testament een rechtskeuze heeft gemaakt voor Nederlands recht, is op grond van artikel 22 van de Europese Erfrechtverordening Nederlands recht van toepassing op de vererving en verdeling van haar nalatenschap. In artikel 22 lid 3 van de Europese Erfrechtverordening is bepaald dat de materiële geldigheid van de handeling waarbij de rechtskeuze wordt gemaakt, wordt bepaald door het gekozen recht. Op grond van artikel 24 van de Europese Erfrechtverordening wordt de materiële geldigheid van een uiterste wilsbeschikking beheerst door het recht dat op grond van de verordening op de erfopvolging van toepassing zou zijn geweest, als erflaatster zou zijn overleden op de dag waarop de wilsbeschikking is gemaakt. Volgens artikel 26 lid 1 sub a van de Europese Erfrechtverordening wordt voor de toepassing van artikel 24 de materiële geldigheid bepaald door de handelingsbekwaamheid met betrekking tot de uiterste wilsbeschikking. Dit brengt naar het oordeel van de rechtbank mee dat op de geldigheid van het testament eveneens

Nederlands recht van toepassing is. De rechtbank verklaart X niet-ontvankelijk in de door haar gevorderde verklaring voor recht dat Y de nalatenschap zuiver heeft aanvaard door gedragingen voorafgaand aan de afgelegde verklaring. Uit artikel 136 Rv volgt dat een reconventionele vordering alleen ingesteld kan worden tegen de eisende procespartij in conventie. Alleen de afwikkelingsbewindvoerder is eiseres in conventie, Y is dat niet, zij is medegedaagde. Aangezien de vordering niet ziet op een processueel ondeelbare rechtsverhouding waarvan de afwikkelingsbewindvoerder deel uitmaakt, is X niet-ontvankelijk in haar vordering. Vervolgens gaat de rechtbank in op de geschilpunten waaronder de (verdeling van de) woning I, de afwikkeling van een depot; de afgifte van de legaten ter zake van de registergoederen in Spanje; de berekening van de legitieme portie van X; het bedrag dat Y uit hoofde van de opleg aan de nalatenschap moet voldoen, de inboedel in de woningen in Spanje en andere woning; de roerende goederen in Spanje; de nakomende schulden uit Spanje; de waarde van de registergoederen in Spanje; de kosten van de afwikkelingsbewindvoerder en de advocaat van de afwikkelingsbewindvoerder en de verdeling daarvan dan wel schadevergoeding die X aan de nalatenschap moet betalen; de door Y gemaakte kosten ten behoeve van de nalatenschap; de omvang en de waarde van de nalatenschap alsmede de verdeling daarvan en tot slot de proceskosten.

Instantie: Rechtbank Den Haag

Datum uitspraak: 09-04-2025

ECLI: ECLI:NL:RBDHA:2025:6167

Zaaknummer: C/09/662479 / HA ZA 24-224

Rechters: D.E. Alink

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

De rechtbank wijst de vordering af van de zonen van erflater tot nietigverklaring van het door hun overleden vader kort voor zijn overlijden aangegane geregistreerd partnerschap.

Uit het huwelijk van vader en moeder zijn twee kinderen geboren: verzoekers 1 en 2. Nadat moeder in 2008 is overleden heeft vader in 2012 met verweerster een samenlevingsovereenkomst gesloten. In 2017 heeft vader verweerster tot enig erfgenaam benoemd. In maart 2022 heeft vader een notarieel levenstestament opgemaakt, waarbij hij verweerster ter zake van zijn vermogensrechtelijke en niet-vermogensrechtelijke belangen een algemene, notariële volmacht heeft verleend. In 25 december 2022 is vader opgenomen in het ziekenhuis vanwege letsel door een val. Op 6 januari 2023 zijn vader en verweerster in het ziekenhuis een geregistreerd partnerschap aangegaan, nadat het Openbaar Ministerie vrijstelling had verleend van de voorgeschreven wachttijd. Op 11 januari 2023 is vader ontslagen uit het ziekenhuis, waarna hij thuis op 14 januari 2023 is overleden. Verzoekers stellen kort en goed dat vader een delier had en dat hij niet in staat moest worden geacht om zijn belangen te kunnen behartigen. Naar het oordeel van de rechtbank blijkt uit de verklaring van de specialist onvoldoende dat vader ten tijde van het aangaan van het geregistreerd partnerschap een delier had én dat hij hierdoor niet meer in staat was zijn wil te bepalen ten aanzien van het geregistreerd partnerschap. Zelfs als sprake zou zijn geweest van een delier dan is de ernst van dat delier immers niet objectief vastgesteld. Ook betekent dit niet dat vader hierdoor per definitie niet in staat was zijn wil te bepalen, meer in het bijzonder ten aanzien van de partnerschapsregistratie. Dit hangt immers af van de aard en de ernst van de klachten, die kunnen fluctueren en tijdsgebonden zijn. Ook hangt het af van de beoordeling ter zake. Dit houdt in dat de wilsbekwaamheid voor iedere beslissing apart dient te worden beoordeeld. Uit het ziekenhuisverslag blijkt dat vader in de dagen vóór 6 januari 2023 helder en adequaat van geest was. Weliswaar heeft een van de getuigen verklaard dat vader niet in staat was om zelf de partnerschapsakte te ondertekenen, maar deze verklaring wordt weersproken door de verklaring van de ambtenaar van de burgerlijke stand die stelt dat vader zelf de akte heeft ondertekend. Op een overgelegde foto oogt vader vermoeid, maar de onbetwiste fysieke achteruitgang van vader in zijn laatste dagen zegt niets over zijn wilsbekwaamheid ten aanzien van de partnerschapsregistratie. Tot slot trekken verzoekers de verklaring van de

ambtenaar van de burgerlijke stand in twijfel, omdat hij spreekt over een huwelijk terwijl sprake was van een geregistreerd partnerschap. Naar het oordeel van de rechtbank maakt deze verkeerde benaming in de verklaring niet dat daardoor de verklaring niet meer betrouwbaar is. Een huwelijk of een geregistreerd partnerschap verschillen in de praktijk nauwelijks en worden vaker verwisseld. Ook verder is niet gebleken dat deze verklaring niet betrouwbaar zou zijn. Uit de verklaring van de ambtenaar blijkt dat hij vader op 4 en 6 januari 2023 heeft gesproken, waarbij hij op de hoogte was van de (medische) spoed voor het partnerschap. De ambtenaar heeft verklaard dat voor hem duidelijk was dat vader niet wilsonbekwaam was, waardoor er voor de ambtenaar geen belemmering was om het koppel in de echt te verbinden. Verder betreft de rechtbank bij haar beoordeling het zogeheten proportionaliteitsvereiste: naarmate een beslissing belangrijker is, moeten hogere eisen aan de beslisvaardigheid worden gesteld. De rechtbank neemt hierbij in aanmerking dat de beslissing om een geregistreerd partnerschap aan te gaan met verweerster geen impulsieve beslissing was maar een bestendinging van een reeds jarenlange door vader geuite wens om verweerster verzorgd achter te laten. Hierbij doet niet ter zake of de relatie tussen vader en verweerster louter vriendschappelijk was, zoals verzoekers stellen, of dat sprake was van een affectieve relatie. Voor het aangaan van een geregistreerd partnerschap is immers niet vereist dat sprake is van een (monogame) liefdesrelatie. Dat vader de wens had om verweerster verzorgd achter te laten, is door verzoekers niet betwist.

Instantie: Rechtbank Gelderland

Datum uitspraak: 01-04-2025

ECLI: ECLI:NL:RBGEL:2025:2769

Zaaknummer: C/05/436951 / FA RK 24-1917

Rechters: B. Krijnen, E.L. de Jongh en , M.A.M. Kools - de Vries

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

De A-G concludeert in zaak waarin volgens het hof voor verwerping nalatenschap toestemming ex artikel 1:88 BW vereist is maar de vordering tot vernietiging verjaard was, dat het hof de bewijslast verkeerd heeft gelegd en/of het oordeel niet afdoende heeft gemotiveerd.

In een echtscheidingszaak bekend onder ERF 2024-0486 oordeelde het hof o.m. dat de vrouw voor de verwerping van de nalatenschap van haar moeder toestemming ex artikel 1:88 BW nodig had van haar man, maar dat de vordering van de man tot vernietiging van de verwerping is verjaard. Thans stelt A-G Hartlief dat, nu geen van de klachten tegen de overweging waren gericht dat de verwerping een gift was waarvoor toestemming nodig was, dit als uitgangspunt moet worden genomen. Volgens de A-G komt de klacht in de kern erop neer dat het hof heeft geoordeeld dat de man op de genoemde tijdstippen met de verwerping 'bekend moet zijn geweest' en niet dat de man ermee bekend was, terwijl dit laatste op grond van artikel 3:52 lid 1 aanhef en onder d BW nodig was om de verjaring van de vernietigingsvordering te doen aanvangen. Verder is er een rechtsklacht tegen het oordeel over de bewijslastverdeling en een motiveringsklacht tegen het oordeel dat de man ten tijde van de verwerping van de nalatenschap door de vrouw of ten tijde van de begrafeningen van de ouders van de vrouw bekend was met de verwerping, omdat hij aanwezig was bij de begrafeningen en omdat het binnen het huwelijk gebruikelijk was dat partijen elk hun familie financieel ondersteunden. De A-G stelt dat de echtgenoot die zich op de gevolgen van deze vernietiging beroept of vernietiging vordert op grond van het ontbreken van toestemming, ten aanzien van de feiten waaruit de bevoegdheid tot vernietiging voortvloeit volgens de hoofdregel van artikel 150 Rv de stelplicht en indien de gestelde feiten voldoende zijn betwist de bewijslast draagt. De vrouw heeft vervolgens een beroep gedaan op verjaring van de vordering tot vernietiging op de voet van artikel 3:52 lid 1 aanhef en onder d BW. Daarmee heeft zij een bevrijdend verweer gevoerd. Volgens de hoofdregel van artikel 150 Rv lag het op de weg van de vrouw om feiten te stellen (en bij voldoende betwisting te bewijzen) waaruit blijkt dat de verjaringstermijn is verstreken. De verjaringstermijn van een vordering tot vernietiging op de voet van artikel 1:88-1:89 BW verjaart ingevolge artikel 3:52 lid 1 aanhef en onder d BW drie jaren nadat de bevoegdheid om deze vernietigingsgrond in te roepen aan degene aan wie deze bevoegdheid

toekomst ten dienste is komen te staan. De A-G verwijst naar jurisprudentie omtrent de verjaring van een uit artikel 1:88-1:89 BW voortvloeiende vordering tot vernietiging van een zogenoemde leaseovereenkomst waarin de Hoge Raad o.m. aangaf dat niet kan worden aangenomen dat van daadwerkelijke bekendheid in voormelde zin pas sprake is zodra de zojuist bedoelde echtgenoot wist of begreep dat zij bevoegd was de leaseovereenkomst te vernietigen. Het stellen van die eis zou niet in overeenstemming zijn met een behoorlijk verloop van het rechtsverkeer. Voor het gaan lopen van de verjaringstermijn van artikel 3:52 lid 1 aanhef en onder d BW is – zo de Hoge Raad in zijn arrest – bepalend welke feiten en omstandigheden bekend zijn, en niet of bekendheid bestaat met de juridische beoordeling daarvan. Volgens de A-G lenen deze regels zich ook voor toepassing op de verjaring van de vordering tot vernietiging van andere rechtshandelingen dan een aangegane leaseovereenkomst. Uit de overwegingen van het hof leidt de A-G de suggestie af dat het hof de man de stelplicht heeft toegedeeld van onbekendheid met de verwerping door de vrouw. Het was echter de vrouw die moest stellen (en bij voldoende betwisting bewijzen) dat de man langer dan drie jaren voordat de vordering tot vernietiging werd ingesteld, daadwerkelijk bekend was met de verwerping. Uit het citaat lijkt ook te volgen dat het hof heeft miskend dat het om het aanvangsmoment van de verjaringstermijn te bepalen had moeten vaststellen wanneer de man daadwerkelijk van de verwerping wist. Voor zover het hof tot uitdrukking heeft willen brengen dat de man ten tijde van de verwerping daadwerkelijk met de verwerping bekend was, is dat oordeel niet op begrijpelijke wijze af te leiden uit de door het hof ter motivering ervan gememoreerde omstandigheden: de aanwezigheid van de man bij de begrafenissen van de ouders van de vrouw en het gegeven dat het gebruikelijk was dat partijen hun familieleden financieel ondersteunden leiden niet, althans niet zonder meer, tot de slotsom dat hij op de hoogte was van de verwerping door de vrouw van haar erfdeel. De klacht van de man slaagt.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 11-04-2025

ECLI: ECLI:NL:PHR:2025:428

Zaaknummer: 24/03234

Rechters: T. Hartlief

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Executeur maakt hoedanigheid niet duidelijk en is privé aansprakelijk voor uitvaartnota, die met 25% wordt verlaagd omdat wijze van contracteren niet voldoet aan consumentenrechtelijke eisen.

Eiser en gedaagde zijn in 2021 in het zorgcentrum waar de moeder van gedaagde is overleden een overeenkomst aangegaan ter verzorging van de uitvaart van moeder. Eiser vordert betaling van zijn nota. Aangezien hiermee sprake is van een overeenkomst gesloten buiten de verkoopruimte tussen een handelaar en een consument, dient de kantonrechter eerst na te gaan of de wijze van contracteren voldoet aan consumentenrechtelijke eisen. Onweersproken is dat de kosten en de wijze van vaststelling/berekening daarvan aan de orde zijn gekomen, maar eiser lijkt te erkennen dat de begroting is opgestuurd na het ondertekenen van de overeenkomst. Deze conclusie wordt gesteund door het gegeven dat de overeenkomst wel maar de begroting, blijkens de lege ondertekeningsruimte, niet is ondertekend. Het niet verstrekken van de begroting voorafgaand aan het sluiten van de overeenkomst vindt de kantonrechter een voldoende ernstige schending om tot een vermindering van de betalingsverplichting te oordelen. In het licht dat onweersproken is gesteld dat de kosten van de uitvaart in het gesprek aan bod zijn gekomen, en de kantonrechter van oordeel is dat er geen andere schendingen zijn van de consumentrechtelijke bepalingen, vermindert hij de betalingsverplichting van de hoofdsom met 25%. Vervolgens komt het erfrechtelijke deel aan bod en beoordeelt de kantonrechter of de overeenkomst met gedaagde in privépersoon is gesloten. Gedaagde stelt dat hij de overeenkomst sloot namens de erfgenamen, aangezien hij executeur was. De kantonrechter gaat hier niet in en mee en vindt dat als gedaagde bedoeld heeft om de overeenkomst in naam van de erfgenamen aan te gaan, geldt dat hij dat aan eiser moet hebben medegedeeld. Het is aan gedaagde om te onderbouwen dat hij dit heeft medegedeeld, maar dat heeft hij niet gedaan. Het verweer van gedaagde slaagt dus niet. Uit artikel 3:67 lid 2 BW volgt in dat geval dat gedaagde geacht wordt de overeenkomst namens zichzelf te zijn aangegaan.

Instantie: Rechtbank Noord-Holland

Datum uitspraak: 08-01-2025

ECLI: ECLI:NL:RBNHO:2025:394

Zaaknummer: 11280267

Rechters: N. Ćulafić

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Hoewel het kostenbeding niet duidelijk en begrijpelijk is geformuleerd, leidt dit niet tot (ver)nietig(baar)heid omdat het beding het evenwicht tussen partijen niet aanzienlijk verstoort en dus niet oneerlijk is.

B heeft A o.m. bijgestaan met betrekking tot de verdeling van de nalatenschap van haar ouders. De overeenkomst tot juridische bijstand tussen B en A is mondeling tot stand gekomen. A heeft geen schriftelijke opdrachtbevestiging gezonden. B vordert betaling van facturen. Het primaire verweer van A is dat partijen geen prijs zijn overeengekomen en dat sprake is van een oneerlijk beding in de zin van de Richtlijn oneerlijke bedingen 93/13/EEG. De rechtbank stelt vast dat tussen partijen een overeenkomst van opdracht tot stand is gekomen waarbij B een consument is in de zin van artikel 6:230g lid 1 onder a BW en dat een afspraak over de kosten een kernbeding is. Volgens A zijn partijen geen uurtarief overeengekomen, terwijl B stelt dat hij voor het sluiten van de overeenkomst heeft medegedeeld welk uurtarief hij hanteerde, dat dit de begrenzing is aan de bovenkant van de kosten met betrekking tot het honorarium, en daarnaast vele andere factoren worden meegewogen, en dat vervolgens na afweging een honorarium wordt vastgesteld. Bij de beoordeling van de vraag of sprake is van een oneerlijk kostenbeding laat de rechtbank in het midden of B een uurtarief heeft genoemd, omdat zonder kostenbeding op grond van artikel 7:405 lid 1 BW een redelijk loon van toepassing is. De stelling van B dat hij geen van tevoren opgestelde bedingen hanteert en dat cliënten in de gelegenheid zijn hun eigen inbreng te leveren ten aanzien van de kosten, kan de rechtbank niet volgen. Niet gesteld of gebleken is dat partijen over het kostenbeding hebben onderhandeld. Uit de stellingen van B volgt dat hij slechts heeft medegedeeld welk uurtarief hij hanteerde. Volgens de rechtbank is het kostenbeding niet duidelijk en begrijpelijk geformuleerd. Voor A is daarom niet vooraf in te schatten hoeveel uren door B zullen worden besteed en welke andere kosten hij zal maken. Het enkele feit dat het kostenbeding onvoldoende transparant is, brengt echter nog niet mee dat de overeenkomst nietig is of dat het beding vernietigbaar is. In casu oordeelt de rechtbank dat ondanks de onduidelijkheid het kostenbeding niet het evenwicht tussen partijen aanzienlijk verstoort ten nadele van A. Het is dus niet oneerlijk en A wordt veroordeeld tot betaling van de openstaande facturen.

Instantie: Rechtbank Noord-Nederland

Datum uitspraak: 09-04-2025

ECLI: ECLI:NL:RBNNE:2025:1389

Zaaknummer: C/17/193179 / HA ZA 24-7

Rechters: H.H. Kielman

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Omdat nalatenschap 15 jaar geleden is opengevallen en vader niet kan afgeven wat hij niet heeft, wordt de vordering van de kinderen tot afgifte bescheiden teneinde hun OBV-vordering te kunnen vaststellen, grotendeels afgewezen.

In haar testament uit 2002 heeft de in 2010 overleden erflaatster een OBV opgenomen, krachtens welke de kinderen [eisers 1 en 2, gedaagde 2] een niet-opeisbare vordering hebben op hun vader [gedaagde 1]. In 2024 is vader hertrouwd met betrokkene 1. De verhouding tussen eisers 1 en 2 en vader is verslechterd. Gedaagde 2 houdt zich afzijdig, en is gedagvaard omdat hij mede-erfgenaam is. Eisers 1 en 2 vorderen op grond van het per 1 januari 2025 vervallen artikel 843a Rv (oud) van vader informatie om hun OBV-vordering te kunnen berekenen. De rechtbank overweegt dat het hier gaat om een nalatenschap die in 2010 is opengevallen. De gevraagde bescheiden hebben betrekking op de jaren 2008, 2009 en 2010 en dateren dus van 15 jaar of langer geleden. Vader heeft gesteld dat hij niet meer over de meeste gevraagde gegevens beschikt en deze ook niet meer kan verkrijgen. Dit verweer komt de rechtbank niet ongeloofwaardig voor, gelet op het tijdsverloop in verhouding tot de wettelijke bewaartermijn van 7 jaar. Wat vader niet heeft of wat hij niet meer kan verkrijgen, kan hij niet overleggen. Eisers 1 en 2 hebben nog gewezen op de brief van de Belastingdienst dat zij tot maximaal 14 jaar terug een kopie van een aangifte inkomstenbelasting kan toesturen en dat de aangiften inkomstenbelasting over 2007 t/m 2009 daarom niet meer afgegeven kunnen worden. Hieruit zou volgen dat vader nog wel een kopie van zijn aangifte over 2010 zou moeten kunnen opvragen. Dit deel van de vordering zal daarom worden toegewezen op de wijze zoals hierna onder de beslissing wordt vermeld.

Instantie: Rechtbank Noord-Holland

Datum uitspraak: 02-04-2025

ECLI: ECLI:NL:RBNHO:2025:2959

Zaaknummer: C/15/360758 / HA ZA 25-23

Rechters: W.S.J. Thijs

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Erflater heeft bedoeld aan zijn vriendin/legataris een percentage toe te kennen van het saldo van zijn nalatenschap zoals hij op het testeertijdstip verwachtte dat die nalatenschap zou zijn, en niet van zijn daadwerkelijke en grotere nalatenschap.

In juni 2023 maakt erflater B een aanvullend testament waarin hij aan mevrouw A [eiseres] een legaat toekent van 25% van het saldo van zijn nalatenschap. Op dat tijdstip is B gehuwd met D en heeft hij twee zonen, E en C [gedaagden]. Na het opmaken van testament overlijdt D in 2023 en vervolgens hertrouwt B in datzelfde jaar met A, waarna ook B in 2023 overlijdt. E en C zijn tot executeur benoemd. A vordert in conventie voor recht te verklaren dat B erfgenaam is in de nalatenschap van D en dat B op grond daarvan alle goederen die horen tot die nalatenschap toebedeeld heeft gekregen en afgifte van stukken met betrekking tot de omvang en samenstelling van die nalatenschap. E en C vorderen o.m. een verklaring dat B zich niet, althans niet rechtsgeldig, heeft uitgelaten over het al dan niet aanvaarden van de nalatenschap van D, dat B geen rechten kan ontlenen aan het testament van D en dat A geen rechten kan ontlenen aan de tekst dat zij als legataris van erflater recht heeft op een geldbedrag gelijk aan 25% van de waarde van de nalatenschap van erflater, voor zover die 25% betrekking heeft op vermogen dat erflater geërfd heeft van D. De rechtbank verwijst naar artikel 4:46 BW en oordeelt dat B in juni 2023 wist dat hij niet lang meer te leven had. Hij was op dat moment getrouwd met D maar hij had daarnaast ook een relatie met A. In de veronderstelling dat hij eerder zou overlijden dan D wilde hij iets nalaten aan A: een legaat van 25% van zijn nalatenschap. Dat D eerder zou overlijden is toen door B niet voorzien en was ook niet te voorzien, zo begrijpt de rechtbank. Omdat B niet kan beschikken over iets dat niet van hem is, namelijk het deel van D van de huwelijksgoederengemeenschap, kan door erflater niet anders bedoeld zijn dan: '25% van wat bij mijn dood, die naar ik nu, op 14 juni 2023, aanneem eerder komt dan de dood van D, van mij is'. Daarmee is volgens de rechtbank in de verhouding tussen eiseres A en gedaagden E en C niet van belang of B van D heeft geërfd. Omdat het legaat in dit geval niet is beperkt tot een geldsom in een vast bedrag maar een bedrag in geld gelijk aan 25% van B's nalatenschap, is het voor de berekening van dit bedrag nodig het saldo van de nalatenschap te kennen. De rechtbank is van oordeel dat E en C daarover al ruim informatie aan A hebben verstrekt. Vervolgens gaat de rechtbank in op de hoogte van het

legaat en door A tijdens de laatste levensfase verleende zorg aan B en de regie die zij over de financiën van B voerde. In dat kader overweegt de rechtbank dat van iemand die de regie voert over de financiën van iemand anders, verwacht mag worden dat zij nauwkeurig kan uitleggen wat er dan zoal onder haar regie is gebeurd. Daarvoor is temeer aanleiding omdat erflater tot het overlijden van D, met haar in gemeenschap van goederen was getrouwd en het uitgegeven geld ook van D was. En daar komt ook nog bij dat de zonen van erflater zich volgens A niet lieten zien in deze periode. Zij zijn echter wel erfgenaam. A had dus kunnen verwachten dat er op enig moment vragen zouden komen over geld. A legt volgens de rechtbank niet de verantwoording af die van haar mag worden verlangd, zodat E en C terecht een beroep doen verrekening van hetgeen A nog verschuldigd is met het legaat.

Instantie: Rechtbank Rotterdam

Datum uitspraak: 16-04-2025

ECLI: ECLI:NL:RBROT:2025:3793

Zaaknummer: C/10/685792 / HA ZA 24-783

Rechters: E.A. Vroom

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

De kantonrechter ziet aanleiding de stelplicht en bewijslast om te keren zodat de dochter moet bewijzen dat vader haar € 16.500 wilde schenken, en merkt verder op dat als dochter daar niet in slaagt, zij haar aandeel heeft verbeurd.

Eiseres A en gedaagde B zijn zussen en enig erfgenamen van hun na een kort ziekbed overleden vader. Zij hebben de nalatenschap zuiver aanvaard. Na de scheiding van hun ouders is de relatie tussen A en B verstoord geraakt. A is altijd contact blijven houden met vader, B had tientallen jaren geen contact met hem. In 2018 heeft B het contact met vader hersteld. Vanaf juli 2023 is de band tussen vader en B geïntensiveerd en die tussen vader en A verstoord geraakt tot aan zijn overlijden. Kort voor het overlijden van vader heeft B in totaal € 16.500 van vaders bankrekening overgeboekt naar haar eigen bankrekening en kort na zijn overlijden nog eens € 1.500. A stelt dat B onrechtmatig heeft gehandeld door zich het geld van vader toe te eigenen dan wel dat er € 18.000 onverschuldigd is betaald. Omdat B de overboekingen heeft verzwegen, heeft zij haar aandeel in de gemeenschap verbeurd. Het verweer van B dat de kantonrechter niet bevoegd is, wordt verworpen. De vordering in conventie blijft inclusief rente onder de € 25.000, waardoor de kantonrechter ten aanzien van deze vordering bevoegd is (art. 93 aanhef en onder a Rv). De conventionele en reconventionele vordering hangen zodanig met elkaar samen dat deze tegelijk behandeld moeten worden. Hierdoor is de kantonrechter ook in reconventie bevoegd (art. 97 lid 1 Rv). Vervolgens stelt de kantonrechter vast dat de nalatenschap van vader nog niet is verdeeld. De kantonrechter volgt A niet haar stelling dat B afstand zou hebben gedaan van haar aandeel. Een e-mail van die strekking moet volgens de kantonrechter worden gezien als een voorstel om de nalatenschap op een bepaalde manier af te wikkelen. Op basis van de hoofdregel van bewijslastverdeling (art. 150 Rv) is het aan A om te stellen en bij gemotiveerde betwisting te bewijzen dat een rechtsgrond ontbreekt voor de vermogensverschuiving van vaders bankrekening naar de bankrekening van B en dat zij onrechtmatig heeft gehandeld. De kantonrechter ziet in de bijzondere omstandigheden van deze zaak echter aanleiding om met toepassing van de tenzij-bepaling van artikel 150 Rv de stelplicht en bewijslast om te keren, zodat die op B rusten. Daarbij is in aanmerking genomen dat er geen objectieve aanwijzingen zijn in het dossier waaruit kan worden afgeleid dat vader € 16.500 aan B heeft willen schenken. Verder is opvallend dat

vaders bankrekening na de overboekingen nagenoeg leeg was. Daarnaast is van belang dat niet vader zelf maar B alle overboekingen heeft gedaan. Na bewijslevering door B mag A tegenbewijs leveren. Indien B niet slaagt in het bewijs, komt vast te staan dat er geen rechtsgrond was voor de betalingen en dat B onrechtmatig heeft gehandeld, waardoor de nalatenschap een vordering heeft op B van € 16.500. De kantonrechter is in dat geval van oordeel dat B deze vordering opzettelijk voor A heeft verzwegen en daarmee haar aandeel heeft verbeurd (art. 3:194 lid 2 BW). Zij heeft uit zichzelf niets gezegd over de overboekingen.

Instantie: Rechtbank Rotterdam

Datum uitspraak: 11-04-2025

ECLI: ECLI:NL:RBROT:2025:4448

Zaaknummer: 11236528 CV EXPL 24-18779

Rechters: M. Fiege

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Bij het vlak na echtscheiding en kort voor diens overlijden aangaan van een geregistreerd partnerschap met een chronisch zieke en na het overlijden weer samenwonen met voormalig partner is geen sprake van fraus legis zodat de partnerfaciliteiten in de erfbelasting kunnen worden benut.

De in 1964 geboren belanghebbende A is in 2006 gehuwd met B. Uit dit huwelijk zijn drie kinderen geboren. De in 1930 geboren erflater X was gehuwd met Y tot haar overlijden in 1995. Uit dit huwelijk zijn geen kinderen geboren. X was tot zijn overlijden patiënt bij een huisartsenpraktijk waar A werkte als praktijkondersteuner huisarts/doktersassistente ouderenzorg bij een huisartsenpraktijk. In die hoedanigheid is zij vanaf maart 2014 X, die leed aan een spierziekte, gaan begeleiden. X was in de periode van september 2014 tot oktober 2015 ieder weekend bij A thuis. In december 2014 heeft X een levenstestament opgesteld en daarbij A benoemd als gemachtigde en in maart 2015 is zij tot zijn enig erfgenaam benoemd. A en B zijn gescheiden in juli 2015, in augustus 2015 gaan A en X een geregistreerd partnerschap aan, waarna X in oktober 2015 overlijdt. In 2018 gaan A en B een samenlevingsovereenkomst aan waarin zij verklaren dat zij sinds november 2015 samenwonen en sedertdien een gemeenschappelijke huishouding voeren. De kantonrechter ontbindt de arbeidsovereenkomst tussen A en de huisartsenpraktijk [ERF 2019-0029] en dat is voor de inspecteur van de Belastingdienst aanleiding om met A in gesprek te gaan. Anders dan tijdens de ontslagprocedure stelt A dat zij niet alleen wegens fiscale motieven het geregistreerd partnerschap is aangegaan, en dat er wel degelijk sprake was van een affectieve relatie. De inspecteur legt een navorderingsaanslag op waarbij A als derde wordt aangemerkt. De rechtbank vernietigt de navorderingsaanslag [ERF 2023-0319]. In hoger beroep bevestigt het hof het oordeel van de rechtbank. De SW 1956 bevat een met de AWR overeenkomend partnerbegrip dat volgens de wetgever is gebaseerd op objectieve criteria. Wanneer aan die objectieve criteria is voldaan, dient de partnervrijstelling en het lagere partner tarief te worden verleend. Belanghebbende voldoet aan die criteria. Slechts in het geval sprake zou zijn van een schijnhandeling of fraus legis kan hierop een uitzondering worden aanvaard. Hierbij zij opgemerkt dat de wetgever uitdrukkelijk geen regeling in de Successiewet 1956 heeft opgenomen op grond waarvan de partner slechts onder de voorwaarde dat het partnerschap

een bepaalde periode heeft geduurd de vrijstelling en het lagere tarief deelachtig kan worden, maar dat in plaats daarvan de inspecteur, in geval hij van mening is dat het feitelijk partnerschap ontbreekt vanwege een betrekkelijk korte duur van het partnerschap, met een beroep op *fraus legis* dient te bewijzen dat het partnerschap geen reële praktische betekenis kon hebben en is aangegaan met de doorslaggevende beweegreden de erfbelasting te ontwijken. Niet kan worden ontkend dat in het onderhavige geval met het aangaan van het geregistreerd partnerschap erfbelasting is bespaard. De belastingbesparing is in ieder geval al vanaf maart 2015 onderwerp van gesprek van X bij de notaris geweest en daarbij is ook het aangaan van een partnerschap met A besproken. A heeft ook verklaard dat erflater een hekel aan belasting betalen had. Maar voor de toepassing van het leerstuk van *fraus legis* is, naast het doorslaggevend oogmerk om erfbelasting te besparen, vereist dat het aangaan van het geregistreerde partnerschap in strijd met doel en strekking van de Successiewet komt. Naar het oordeel van het hof is daarvan geen sprake. Niet kan worden gezegd dat in dit geval sprake was van een geregistreerd partnerschap dat naar de bedoeling van partijen is aangegaan voor een zo korte periode dat de door de wet aan dit partnerschap verbonden plichten, zoals de zorgplicht over en weer, geen reële praktische betekenis konden hebben. Weliswaar heeft het partnerschap gelet op de ziekte van X slechts een korte tijd geduurd en is er kort na het aangaan van het geregistreerd partnerschap een situatie ontstaan waarin X besloot uitvoering te gaan geven aan zijn euthanasiewens, maar het hof acht, gelet op alle feiten en omstandigheden in onderlinge samenhang bezien, niet aannemelijk gemaakt dat het geregistreerde partnerschap van elke reële praktische betekenis ontbloot was. Het hof heeft daarbij de volgende omstandigheden in aanmerking genomen: de aankoop van een huis door X waarin hij volgens het oorspronkelijke plan verzorgd zou kunnen worden door A, de verbouwing daarvan, de verkoop van het huis van X, de aanwezigheid in de weekenden van A bij A thuis, de psychische gesteldheid van A en de overgelegde correspondentie met X, die de wederzijdse genegenheid tussen A en X en de wederzijdse zorg voor elkaar onderbouwt. A heeft in dat kader foto's overgelegd van het aangaan van het geregistreerd partnerschap in aanwezigheid van haar kinderen, diverse bezoeken van X aan A en de laatste dagen van het leven van X. De inspecteur heeft in dat verband voorts nog gesteld dat A tijdens die periode waarin zij de geregistreerde partner van X was, feitelijk partner van B is gebleven. A heeft dat gemotiveerd weersproken onder meer door te verklaren dat zij met B al lange tijd geen affectieve band had zoals gebruikelijk is in een huwelijk, maar dat zij door haar psychische toestand niet alleen kan zijn en hulp nodig heeft, reden waarom zij en B na het overlijden van X weer zijn gaan samenwonen. Het hof acht die verklaring geloofwaardig. Overigens overweegt het hof nog het volgende. Zelfs als een geregistreerd partner daarnaast feitelijk een affectieve relatie met iemand anders heeft, doet dat, naar het oordeel van het hof, niet af aan de zorgverplichting van die geregistreerde partner jegens zijn of haar partner. Waar het om

gaat, is enkel of die zorgverplichting geen reële betekenis kan hebben, en daarvan is in het onderhavige geval, zoals hiervoor is overwogen, geen sprake. Verder neemt het hof nog in aanmerking dat A in deze procedure haar in de ontslagzaak afgelegde verklaringen geloofwaardig heeft toegelicht, in die zin dat deze als opportunistisch moeten worden gezien in het kader van de ontslagzaak en dat deze waren ingegeven door haar advocaat. De omstandigheid dat de plannen van X en A werden ingehaald door de ziekte van erflater en daardoor het feitelijk samenleven niet of nauwelijks heeft plaatsgevonden doet aan het vorenoverwogene niet af.

Instantie: Gerechtshof 's-Hertogenbosch

Datum uitspraak: 09-04-2025

ECLI: ECLI:NL:GHSHE:2025:990

Zaaknummer: 23/1149

Rechters: I. Reijngoud, A.J. Kromhout en P. van der Wal

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Het verblijvingsbeding in samenlevingsovereenkomst is om niet en de en/of-rekening valt er niet onder.

Erflater is overleden zonder bij uiterste wilsbeschikking over zijn nalatenschap te hebben beschikt en laat zijn dochter/eiseres als enig erfgenaam achter. Erflater en zijn partner/gedaagde hebben in 1996 een notariële samenlevingsovereenkomst gesloten met daarin een verblijvingsbeding en een volmacht en in 2007 hebben zij samen een woning in eigendom verkregen. Na het overlijden van erflater heeft gedaagde een 'akte houdende de uitvoering verblijvingsbeding' door een notaris laten opstellen waarin zij verklaart dat alle gemeenschappelijke goederen aan haar zijn verbleven. Daaronder vallen volgens deze akte de saldi op de bankrekeningen 1, 2 en 3, de inboedel die zich bevindt in de woning en de woning. De akte strekt tevens tot levering van de woning aan gedaagde. Gedaagde heeft er hierbij toen niet voor gezorgd dat eiseres werd ontslagen uit de hoofdelijke aansprakelijkheid voor de hypotheekschuld. Eiseres heeft vervolgens, met verlof van de voorzieningenrechter, conservatoir beslag laten leggen op de woning, op diverse roerende zaken en op de auto. Primair stelt eiseres dat erflater de relatie met gedaagde had beëindigd en dat de samenlevingsovereenkomst en het daarin opgenomen verblijvingsbeding daarom niet meer gelden tussen erflater en gedaagde. Subsidiair betoogt eiseres dat als de samenlevingsovereenkomst nog wel geldig is, aan het verblijvingsbeding geen uitvoering kan worden gegeven dan wel eiseres daaraan niet hoeft mee te werken, nu gedaagde niet in staat is haar te ontslaan uit de hoofdelijke aansprakelijkheid voor de hypothecaire schuld die op de woning rust.

Meer subsidiair stelt eiseres zich op het standpunt dat sprake is van een verblijvingsbeding om baat. Gedaagde zal haar dan de helft van de overwaarde van de woning en andere gemeenschappelijke goederen moeten uitkeren. Meest subsidiair stelt eiseres dat als er een samenlevingsovereenkomst is met een verblijvingsbeding om niet, bepaalde goederen niet gezamenlijk waren en daarom toekomen aan haar als enig erfgenaam en maakt zij aanspraak op de legitieme portie. In een uitspraak die liefst 24 pagina's beslaat, gaat de rechtbank in op deze stellingen. De rechtbank oordeelt dat eiseres onvoldoende bewijs heeft geleverd voor haar claim dat de samenlevingsovereenkomst tussen erflater en gedaagde is beëindigd. Eiseres

baseert haar stelling voornamelijk op het feit dat gedaagde een AWW/ANW-uitkering heeft ontvangen in verband met het overlijden van haar voormalige echtgenoot en aan de Svb zou hebben doorgegeven dat zij niet samenwoonde met erflater. De rechtbank stelt vast dat gedaagde het samenwonen heeft gemeld, en dat dit leidde tot een korting op haar uitkering, maar niet tot het vervallen ervan. Eiseres heeft daarnaast ook niet overtuigend onderbouwd dat erflater de relatie heeft beëindigd, zelfs niet na herhaalde uitspraken daarover in het ziekenhuis en argumenten die eiseres aandraagt om de beëindiging te onderbouwen. De rechtbank constateert dat gedaagde de verplichting had om de hypothecaire schuld op zich te nemen, maar dit niet heeft gedaan. Dit kwam, zo de rechtbank, omdat eiseres conservatoir beslag op de woning heeft gelegd. Dit beslag leidde ertoe dat gedaagde geen nieuwe hypotheek kon vestigen zodat eiseres niet is ontslagen uit haar hoofdelijke aansprakelijkheid. De rechtbank oordeelt dat het aan eiseres is toe te rekenen dat gedaagde niet in staat is geweest om te voldoen aan de verplichting uit het verblijvingsbeding om de hypotheekschuld op zich te nemen. De rechtbank gaat in op de aard van een verblijvingsbeding en stelt vast dat het eiseres is die met de gevorderde verklaring voor recht rechtsgevolgen verbindt aan haar stelling dat er sprake is van een verblijvingsbeding om baat, en dat de stelplicht (en eventueel bewijslast) op dit punt bij haar rust. Aangezien een verblijvingsbeding zowel om niet als om baat kan zijn, volgt de rechtbank eiseres niet in haar betoog dat een verblijvingsbeding om baat zozeer voor de hand ligt (of toentertijd lag), dat daarvan uitgegaan moet worden en dat op gedaagde de stelplicht (en eventueel bewijslast) rust van een verblijvingsbeding om niet. De rechtbank gaat in op hetgeen eiseres over de uitleg van het beding in stelling brengt en constateert dat dit betekent dat eiseres onvoldoende gemotiveerd heeft dat erflater en gedaagde een verblijvingsbeding om baat zijn overeengekomen zulks in weerwil van de naar het oordeel van de rechtbank duidelijke bewoordingen in de samenlevingsovereenkomst welke bewoordingen leiden tot de conclusie dat voor geval van overlijden een verblijvingsbeding om niet is overeengekomen. Ook de gemeenschappelijke woning valt volgens de rechtbank onder het beding. Ten aanzien van de bankrekeningen overweegt de rechtbank allereerst dat het enkele feit dat de bankrekeningen op beider naam staan niet betekent dat beide genoemden op gelijke wijze gerechtigd zijn tot het saldo van de bankrekeningen. De tenaamstelling zegt immers alleen iets over de relatie van de personen tot de bank. Gedaagde erkent dit en betwist ook niet dat de salarissen op dezelfde rekeningen gestort zijn gebleven als voor de wijziging van de tenaamstelling, maar gedaagde doet een beroep op een artikel in de samenlevingsovereenkomst waarin afspraken staan over de kosten van de huishouding en waaruit volgens haar volgt dat ieder gerechtigd is tot de helft van het saldo. Het artikel ziet op een rekening waarop naar evenredigheid van de netto-inkomsten door erflater en gedaagde inkomsten worden gestort en waarvan de kosten van de huishouding worden voldaan. Gedaagde heeft onvoldoende gesteld dat er sprake was van een

dergelijke rekening, want eiseres heeft onbetwist gesteld dat niet conform de gemaakte afspraak inkomsten op de rekening werden gestort. Gedaagde heeft voorts haar stelling dat voordat de bankrekeningen op elkaars naam stonden deze al gezamenlijk gebruikt werden, onvoldoende onderbouwd, hoewel zij daartoe in elk geval ten aanzien van haar eigen rekening nummer 3 in staat moet zijn geweest. Deze onderbouwing had wel op haar weg gelegen, omdat eiseres heeft betwist dat ooit van gezamenlijke rekeningen sprake was. Voor zover gedaagde stelt dat zij samen spaarden op bankrekening 2, is de rechtbank van oordeel dat gedaagde ook deze stelling onvoldoende heeft onderbouwd. Zij heeft bijvoorbeeld niet gesteld welke op die rekening gestorte bedragen dan afkomstig zijn van haar, terwijl eiseres met een bankafschrift onbetwist heeft betoogd dat deze rekening bij de opening ervan is gevoed door erflater. De en/of-rekening valt dan ook niet onder het verblijvingsbeding. Ook oordeelt de rechtbank dat niet gedaagde, maar eiseres de begunstigde is tot de uitkering van een polis. In de toelichting bij de polis staat o.m. dat als de uitkering bij overlijden naar de informele partner moet gaan, dit moet worden geregeld in een testament. Op grond hiervan moet volgens de rechtbank, bij gebreke van aanwijzingen voor het tegendeel, worden aangenomen dat erflater heeft begrepen of moeten begrijpen dat pas daadwerkelijk betalingen aan gedaagde konden plaatsvinden wanneer zij op grond van huwelijksvermogensrecht of erfrecht tot die betalingen gerechtigd zou zijn. Een vordering van eiseres die gebaseerd is op door erflater meer betaalde kosten ter zake van het huis, wijst de rechtbank af. Vervolgens stelt de rechtbank de omvang van de legitieme portie vast.

Instantie: Rechtbank Rotterdam

Datum uitspraak: 02-04-2025

ECLI: ECLI:NL:RBROT:2025:4803

Zaaknummer: C/10/651434 / HA ZA 23-75

Rechters: P.G.J. van den Berg

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Legaat omvat alle en niet alleen de expliciet genoemde bankrekeningen van erflater en levert alle legatarissen een eigen individueel vorderingsrecht op zodat geen sprake is van een ondeelbare rechtsverhouding.

Deze zaak kwam eerder aan bod in ERF 2024-0214 en betreft de omvang van een legaat van de saldi op een aantal met name/nummer aangeduide bankrekeningen. Het hof volgt het oordeel van de rechtbank dat het legaat alle bankrekeningen van erflater betreft. In de motivering gaat het hof in op een legaat als uiterste wilsbeschikking, de regels omtrent uitleg. Interessant is met name het oordeel van het hof dat het legaat is gedaan aan de legatarissen tezamen en voor gelijke delen, aldus bij aanwas en dat daarmee sprake is van een gemeenschap, maar dat dit niet wil zeggen dat er (ook) sprake is van een ondeelbare rechtsverhouding waarin alle legatarissen in het geding betrokken hadden moeten worden. De betaling van een geldsom is naar zijn aard een deelbare prestatie. Dat betekent dat in dit geval de legatarissen ieder een eigen vorderingsrecht hebben en van een gemeenschap dus geen sprake is, tenzij de erflater anders zou hebben bepaald. Het had op de weg van appellanten gelegen om meer feiten en omstandigheden te stellen op grond waarvan zou kunnen worden aangenomen dat erflater, in afwijking van de hoofdregel van artikel 6:15 lid 1 BW, heeft bedoeld om een gezamenlijk vorderingsrecht te creëren. Voor de uitleg van het legaat gebruikt het hof een handgeschreven verklaring van erflater en wordt ook veel waarde toegekend aan verklaringen van de notaris die aangeeft dat het erflaters bedoeling was om de saldi van alle bankrekeningen te legateren.

Instantie: Gerechtshof Amsterdam

Datum uitspraak: 29-04-2025

ECLI: ECLI:NL:GHAMS:2025:1128

Zaaknummer: 200.337.306/01

Rechters: T.M. Subelack, M.C. Schenkeveld en J.F. Miedema

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

In een geschil over de verdeling van de nalatenschap neemt het hof geen inhoudelijke maar wel een aantal procesrechtelijke beslissingen o.m. over de gevolgen van niet-inschrijving in het rechtsmiddelenregister, het overlijden van een der erfgenamen en de bevoegdheid om namens de nalatenschap vorderingen in te stellen.

In dit tussenarrest neemt het hof een aantal procesrechtelijke beslissingen in een geschil waarbij de betrokken partijen de kinderen en erfgenamen zijn van vader en moeder. Moeder is in 1968 overleden, en vader in 2017. Het geschil betreft de verdeling van de nalatenschap van vader en meningsverschillen voor wat betreft de omvang van de nalatenschap en de wijze van verdeling. Ook menen geïntimeerde sub 1 en sub 2 dat appellante een geldlening die vader haar heeft verstrekt aan de erfgenamen dient af te lossen, en stelt appellante dat geïntimeerde sub 2 haar geldlening van de erfgenamen aan de boedel dient terug te betalen. Het hof komt nu nog niet tot een eindoordeel, o.m. omdat de door appellante in hoger beroep gewijzigde eis nog aan de (erfgena(a)m(en) van de) derde niet in de procedure verschenen zus A moet worden betekend. In de eerste van een aantal procesrechtelijke overwegingen geeft het hof aan dat de rechtbank heeft bepaald dat het vonnis in de plaats zal treden van de door appellante en persoon A te verlenen goedkeuring en/of medewerking aan onder meer het passeren van de notariële akte ter zake van de levering van een woning. Geïntimeerden wijzen erop dat het door appellante aanhangig gemaakte hoger beroep niet conform artikel 3:301 lid 2 BW binnen acht dagen na het instellen daarvan is ingeschreven in het rechtsmiddelenregister zoals bedoeld in artikel 433 Rv. De advocaat van appellante heeft erkend dat het rechtsmiddel niet is ingeschreven. Zij heeft aangevoerd dat inschrijving alleen noodzakelijk is als het vonnis voor de akte in de plaats treedt, maar dat is niet gebeurd. Er was onderling overleg om de woning door een makelaar te laten verkopen. Vervolgens is de woning overgedragen aan appellante in onderling overleg tussen partijen. Het moment waarop dit deel van het vonnis daadwerkelijk in werking zou zijn getreden (dus de voorwaarde zoals vermeld in het dictum), heeft zich aldus niet verwezenlijkt. In dit geval kan het dictum van het (herstelde) vonnis waarvan beroep niet anders worden begrepen dan dat de rechtbank daarin heeft bepaald dat indien appellante en persoon A niet (tijdig) meewerken aan de levering van de woning de uitspraak in de plaats treedt van een deel van de leveringsakte, namelijk van de in de

leveringsakte vereiste toestemming en handtekeningen van appellante en persoon A. Dit deel van het dictum staat in onlosmakelijk verband met de in het dictum opgenomen bepaling dat zij dienen mee te werken aan de levering van de woning, nadat deze op de in het dictum bepaalde wijze is verkocht. De rechtbank heeft dus toepassing gegeven aan artikel 3:300 lid 2 BW. Met haar eerste grief richt appellante zich tegen dit deel van het in het vonnis neergelegde dictum. Op grond van artikel 3:301 lid 1 BW kan een uitspraak waarvan de rechter heeft bepaald dat zij in de plaats treedt van een (deel van een) tot levering van een registergoed bestemde akte, na betekening aan degene die tot levering is veroordeeld, worden ingeschreven in de openbare registers, indien de uitspraak in kracht van gewijsde is gegaan (lid 1 onder a), of uitvoerbaar bij voorraad is en een termijn van veertien dagen of zoveel korter of langer als in de uitspraak is bepaald, sinds de betekening is verstreken (lid 1 onder b). Op grond van artikel 3:301 lid 2 BW moeten verzet, hoger beroep en cassatie tegen een uitspraak waarvan de rechter heeft bepaald dat zij in de plaats treedt van een tot levering van een registergoed bestemde akte of van een deel van een zodanige akte, op straffe van niet-ontvankelijkheid binnen acht dagen na het instellen van het rechtsmiddel worden ingeschreven in het rechtsmiddelenregister. Het voorschrift van artikel 3:301 lid 2 BW strekt ertoe dat bij inschrijving in de openbare registers van een uitspraak die in de plaats treedt van (een deel van) een tot levering bestemde akte als bedoeld in artikel 3:89 BW, zo veel mogelijk buiten twijfel wordt gesteld dat op het tijdstip waarop de beroepstermijn verstreek, geen rechtsmiddel is ingesteld. Dit is van belang voor de rechtszekerheid die is vereist bij de verkrijging van registergoederen. De bepaling bewerkstelligt dat de griffier van het gerecht dat de uitspraak heeft gedaan, bij de afgifte van de in artikel 25 Kadasterwet bedoelde verklaring dat hem niet van het instellen van een gewoon rechtsmiddel is gebleken, kan afgaan op het rechtsmiddelenregister. Dit is niet alleen van belang in de gevallen die in artikel 25 lid 1 onder a en b Kadasterwet zijn genoemd, maar ook in het geval waarin de in te schrijven uitspraak uitvoerbaar bij voorraad is verklaard. Daaruit volgt dat artikel 3:301 lid 2 BW een beperkte strekking heeft. De Hoge Raad heeft in onder meer het arrest van 27 maart 2020, ECLI:NL:HR:2020:538, bepaald dat er, gelet op de zware sanctie van niet-ontvankelijkheid, geen grond is het toepassingsbereik van deze bepaling uit te breiden tot gevallen die niet door de wettekst worden bestreken, of waarin de betrouwbaarheid van de openbare registers niet in het geding is. Daarom moet worden aangenomen dat de eis van inschrijving in het rechtsmiddelenregister slechts geldt voor gevallen waarin de bestreden uitspraak op het moment dat het rechtsmiddel wordt ingesteld, daadwerkelijk in de plaats van (een deel van) de akte van levering is getreden of nog kan treden. Een vernietiging van de uitspraak kan immers alleen in die gevallen ertoe leiden dat de inschrijving van de uitspraak in de openbare registers achteraf gezien niet tot eigendomsoverdracht heeft geleid. Artikel 3:301 lid 2 BW is dus niet van toepassing indien op het moment waarop het rechtsmiddel wordt aangewend,

vaststaat dat de uitspraak niet ter vervanging van de akte van levering of een deel daarvan, in de openbare registers is ingeschreven of nog kan worden ingeschreven. Ten tijde van het instellen van het hoger beroep was de woning nog niet verdeeld en geleverd aan appellante; dat is pas later bij de notariële akte-verdeling gebeurd. Dat betekent dat op het moment dat het rechtsmiddel werd aangewend, niet vaststond dat de uitspraak niet ter vervanging van de akte van levering of een deel daarvan in de openbare register kon worden ingeschreven. Dat brengt het hof tot het oordeel dat het hoger beroep in zoverre niet-ontvankelijk is. Een niet-ontvankelijkheid op de voet van artikel 3:301 lid 2 BW strekt zich alleen uit tot de grieven of klachten die zich richten tegen oordelen die betrekking hebben op het gedeelte van de uitspraak dat blijkt het dictum in de plaats treedt van (een deel van) de tot levering bestemde akte en daarmee onlosmakelijk verbonden oordelen (vgl. HR 23 april 2021, ECLI:NL:HR:2021:647). De niet-ontvankelijkheid strekt zich daarom uitsluitend uit tot de tegen het dictum van het (herstelde) vonnis gerichte grief I in principaal hoger beroep. Omdat het hof geen eindarrest wijst, wordt de niet-ontvankelijkheid ook pas bij het te wijzen eindarrest uitgesproken.

Vervolgens komt een ander procesrechtelijk aspect aan bod en wel de door geïntimeerden gevorderde veroordeling van appellant tot betaling van een bedrag van € 300.000, ter aflossing van zijn schuld aan de nalatenschap, waarna het tussen partijen verdeeld kan worden. Appellant heeft primair veroordeling van geïntimeerde sub 2 gevorderd tot betaling van een bedrag van € 15.000, eveneens ter aflossing van een schuld aan de gezamenlijke erfgenamen, en slechts subsidiair dat deze schuld in de verdeling moet worden betrokken. Ook in hoger beroep dringt appellant aan op onmiddellijke betaling door geïntimeerde sub 2, in plaats van het in de verdeling betrekken van de schuld aan de nalatenschap. Beide rechtsvorderingen zijn blijkens de formulering ingesteld ten behoeve van de gemeenschap. In artikel 3:171 BW is neergelegd dat iedere deelgenoot tenzij anders is bepaald bevoegd is tot het instellen van rechtsvorderingen en het indienen van verzoeken ter verkrijging van een rechterlijke uitspraak ten behoeve van de gemeenschap. Uit vaste rechtspraak volgt dat deze bepaling echter in beginsel uitsluitend ziet op vorderingen tegen derden en niet op vorderingen tegen een andere deelgenoot. Laatstgenoemde vorderingen en verzoeken dienen immers op de voet van de artikelen 3:184 BW en 3:185 BW in de verdeling van de gemeenschap te worden betrokken. Een uitzondering op het vorenstaande is eventueel gerechtvaardigd indien een vordering of een verzoek ten behoeve van de gemeenschap tegen een deelgenoot zich er niet voor leent om in de verdeling van de gemeenschap te worden betrokken (vgl. HR 8 september 2000, ECLI:NL:HR:2000:AA7043 en HR 6 april 2018, ECLI:NL:HR:2018:535). Het hof komt niet toe aan een beoordeling van de vraag of een uitzondering in dit geval zou zijn gerechtvaardigd, nu partijen het er over eens zijn dat de bevoegdheid van geïntimeerde sub 2 enerzijds, en van appellant anderzijds, om namens de gemeenschap een rechtsvordering jegens een deelgenoot

in te stellen is gegrond op de volmacht die hun door de andere deelgenoten – blijkens de verklaring van erfrecht – is verstrekt. Zij zijn zowel gezamenlijk als ieder afzonderlijk bevoegd de andere deelgenoten te vertegenwoordigen ter zake van het beheer als bedoeld in artikel 3:170 lid 2 BW over de nalatenschap van genoemde overledene, alsmede ter zake van de vereffening van de nalatenschap van de overledene. Partijen zijn het erover eens dat de onderhavige rechtsvorderingen onder deze regeling vallen, zodat het hof daar ook van uit zal gaan. Ook stelt het hof vast dat A in 2024 is overleden en dat haar enige zoon de enige erfgenaam is en dat die geen schorsing van het geding op grond van artikel 225 lid 1 Rv heeft verzocht zodat deze procedure op grond van artikel 225 lid 2 Rv op naam van A wordt voortgezet.

Instantie: Gerechtshof 's-Hertogenbosch

Datum uitspraak: 28-01-2025

ECLI: ECLI:NL:GHSHE:2025:202

Zaaknummer: 200.325.605_01

Rechters: M. van Ham, J.J.M. van Lanen en C.M.J. Peters

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Redelijkheid en billijkheid brengen met zich dat echtgenote ondanks veroordeling wegens mishandeling niet onwaardig is om van erflater te erven.

De echtgenote/gedaagde van erflater is veroordeeld tot een boete van € 200 voor een misdrijf jegens erflater waarop een maximumgevangenisstraf staat van vier jaren, te weten mishandeling van erflater, terwijl zij het misdrijf begaat tegen haar echtgenoot. Gedaagde is in hoger beroep gegaan tegen dit vonnis en in juni 2025 staat in de strafzaak een regiezitting gepland bij het gerechtshof. Eisers, kinderen van erflater uit eerdere huwelijken, vorderen een verklaring voor recht dat gedaagde onwaardig. Volgens de rechtbank leidt de veroordeling er automatisch toe dat gedaagde onwaardig is. De rechtbank is van oordeel dat redelijkheid en billijkheid met zich brengen dat onwaardigheid in dit geval onaanvaardbaar is. Onder verwijzing naar literatuur en parlementaire geschiedenis overweegt de rechtbank dat in sommige gevallen de toepassing van een wettelijke bepaling in het erfrecht een zodanig onredelijke uitkomst kan geven dat daarvan kan worden afgeweken om recht te doen aan de specifieke omstandigheden van het geval. Zo heeft de Hoge Raad geoordeeld dat ook als iemand niet op grond van artikel 4:3 lid 1 sub a BW van rechtswege onwaardig is om te erven, er omstandigheden kunnen zijn waardoor het naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar is dat hij aanspraak heeft op een nalatenschap. De correctie op grond van de eisen van redelijkheid en billijkheid kan, onder bijzondere omstandigheden, ook als gevolg hebben dat een persoon die op grond van deze bepaling onwaardig is, toch voordeel kan genieten uit de nalatenschap. Er worden zware eisen gesteld aan een beroep op de beperkende werking van de redelijkheid en billijkheid ten aanzien van een dwingende wetsbepaling. Gelet op de volgende omstandigheden is naar het oordeel van de rechtbank hieraan voldaan. Zo zijn gedaagde en erflater bijna twintig jaar met elkaar getrouwd geweest. Onbetwist heeft gedaagde gesteld dat het een goed huwelijk was. Zij hebben behalve de laatste vier weken altijd een gezamenlijke huishouden gevoerd. Tijdens het huwelijk was de rolverdeling zo dat erflater de kostwinnaar was en dat gedaagde de huishoudelijke taken voor haar rekening nam. Daarnaast verrichtte zij onbetaald werkzaamheden als assistent van erflater in zijn advocatenpraktijk. Tot de laatste jaren van het huwelijk ging dat goed. Gedaagde heeft verklaard dat de periode voor het overlijden door verschillende omstandigheden moeilijk was.

Erflater ging lichamelijk steeds meer achteruit, wat een weerslag had op zijn geestelijke vermogens. Daardoor moest gedaagde meer taken van de advocatenpraktijk op zich nemen. Dat werd haar te zwaar. Verder is gedaagde gediagnosticeerd met ASS. Zij kan daardoor niet goed omgaan met stress: dit kan zich in sommige gevallen uiten in sterke reacties. Zij is door deze stoornis bovendien kwetsbaar voor psychoses. Zij gebruikt hiervoor antipsychoticum medicatie. De officier van justitie heeft besloten om gedaagde niet te vervolgen voor een eerder incident omdat de gezondheidstoestand van gedaagde een vervolging in de weg stond. De rechtbank leidt daaruit af dat gedaagde volgens de officier van Justitie mogelijk ontoerekeningsvatbaar was. De rechtbank acht het aannemelijk dat de slechte geestelijke gesteldheid van gedaagde ook heeft meegespeeld tijdens het incident waarvoor gedaagde is veroordeeld. Ook de verzorgingsgedachte van gedaagde en erflater over en weer speelt een rol. Deze verzorgingsgedachte blijkt uit het testament van erflater en de huwelijkse voorwaarden. Tussen het incident waarvoor gedaagde werd veroordeeld en het overlijden zat weliswaar slechts een korte periode, maar erflater had in die tijd desgewenst zijn testament kunnen aanpassen. Dat heeft hij niet gedaan, terwijl hij als advocaat kan worden geacht zich bewust te zijn geweest van die mogelijkheid. Er zijn ook geen concrete aanwijzingen dat erflater van plan was het testament te wijzigen. De rechtbank gaat er daarom vanuit dat erflater nog steeds wilde dat gedaagde zijn enig erfgenaam was om haar zodoende verzorgd achter te laten. De dringende morele verplichting die erflater blijkens het testament voelde om gedaagde verzorgd achter te laten, is bovendien in lijn met de rolverdeling die zij tijdens hun hele relatie hadden en de financiële afhankelijkheid van gedaagde. Uit het proces-verbaal van bevindingen en de foto's in het politiedossier blijkt dat de mishandeling eruit bestond dat gedaagde met een glazen asbak op het achterhoofd van erflater heeft gedrukt, dan wel geslagen. Daardoor ontstond een pijnlijke rode plek op zijn achterhoofd. Dit incident had verder geen lichamelijke gevolgen voor erflater. Wel voelde hij zich angstig en bedreigd. Dat was voor hem de aanleiding om een contactverbod te vragen. Gedaagde heeft dit gerespecteerd en geen contact met erflater gezocht. De politierechter heeft gedaagde bij verstek veroordeeld tot betaling van een boete van € 200 en het is zo dat niet de concreet opgelegde straf maatgevend is, maar de wettelijke strafbedreiging, maar uit de wetsgeschiedenis blijkt (ook) dat het juist de ernst van de aan de orde zijnde omstandigheden is die aanleiding geeft voor de onwaardigheid. In dit geval rechtvaardigt de ernst van de mishandeling van erflater, zoals hiervoor omschreven, en waarvoor een straf is opgelegd van € 200, niet het gevolg dat gedaagde geen recht heeft op een erfenis met een waarde van ten minste 1 miljoen. Dat staat niet met elkaar in verhouding. Het is onder deze omstandigheden naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar dat gedaagde onwaardig is om te erven van erflater.

Instantie: Rechtbank Amsterdam

Datum uitspraak: 16-04-2025

ECLI: ECLI:NL:RBAMS:2025:2371

Zaaknummer: C/13/756883 / HA ZA 24-1044

Rechters: L. Voetelink

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

In het kader van de afwikkeling van de nalatenschap van de langstlevende stelt de kantonrechter de omvang van de OBV-vordering van de in 1982 overleden eerstgestorven echtgenoot vast, en concludeert dat de executele in de nalatenschap van de langstlevende niet is geëindigd.

De in 2022 overleden erflaatster was op dat moment gehuwd met verweerder. Zij was eerder gehuwd met de in 1982 overleden vader. Uit dit huwelijk zijn twee kinderen geboren: verzoeker en een in 2019 overleden zoon 2 die zijn echtgenote als enig erfgenaam achterliet. Vader had in een testament een OBV opgenomen en erflaatster heeft in haar testament de wettelijke verdeling uitgesloten en aan verweerder het vruchtgebruik in haar aandeel in het woonhuis alsmede de inboedel en de banktegoeden gelegateerd. Erflaatster heeft haar beide zonen tot erfgenaam benoemd, waarbij is bepaald dat bij vooroverlijden de regels der wettelijke plaatsvervulling van toepassing zijn. Verder heeft erflaatster verweerder tot executeur benoemd. Door feitelijke gedragingen heeft hij deze benoeming aanvaard. Er is geen verklaring van executele opgemaakt, verzoeker heeft erflaatsters nalatenschap beneficiair aanvaard. In geschil is o.m. of de executele is geëindigd, en voor het antwoord op die vraag is mede de omvang van de OBV-vordering van belang. Tussen partijen staat vast dat tot de nalatenschap van vader een aandeel in een woning behoorde. De moeilijkheid thans ligt in de vraag of en hoe de waarde van deze woning kan worden vastgesteld. Objectieve gegevens over deze waarde ten tijde van het overlijden van vader in 1982 ontbreken. Partijen hebben getracht hun standpunt hierover nader te adstrueren met bijkomende omstandigheden en algemeen toegankelijke statistische gegevens. Deze leiden niet tot een eenduidige conclusie. Op basis van een taxatierapport en hypothecaire inschrijving stelt de kantonrechter de omvang van de nalatenschap en OBV-vordering vast. Vervolgens concludeert de kantonrechter dat de ruimschootstoereikendverklaring bewerkstelligt dat de executele niet is geëindigd. In die verklaring is weliswaar uitgegaan van OBV-vorderingen die nihil waard zijn, maar uit de stukken blijkt dat de door de kantonrechter vastgestelde waarde daarvan niet maakt dat de nalatenschap niet ruimschoots toereikend is. Over het verzoek tot ontslag van de executeur stelt de kantonrechter dat hij het met verzoeker eens is dat de afwikkeling van nalatenschap lang duurt. Cruciaal voor de vertraging is de onduidelijkheid

over vaders erfdelen, welke onduidelijkheid partijen niet zelf in overleg hebben kunnen oplossen. Toch is er gelet op de stand waarin de afwikkeling van de nalatenschap zich inmiddels bevindt, tegen de achtergrond van de kennelijk moeizame relatie tussen partijen en de bescheiden die al verstrekt zijn, thans geen reden om nu tot ontslag over te gaan. Daarnaast heeft verzoeker een verklaring voor recht verzocht dat hij door een brief de bevoegdheid van verweerder als executeur heeft beëindigd, omdat er meer dan anderhalf jaar zijn verstreken sinds hij als executeur het beheer van de nalatenschap heeft aangenomen. Verweerder heeft daarentegen verzocht die termijn te verlengen. Deze verzoeken zijn – zo de kantonrechter – gebaseerd op het bepaalde in artikel 4:150 lid 2 sub b BW die de executeur noodzaken zijn taken binnen anderhalf jaar uit te voeren. Uit de stukken blijkt dat de afhandeling van de nalatenschap met name is opgehouden door de discussie over de erfdelen van verzoeker uit de nalatenschap van zijn vader. Nu daarin nu pas de knopen zijn doorgesneden, dient de executeur deze schulden nog te voldoen en ook nog de werkzaamheden rondom het legaat uit te voeren. Daarvoor is nog enige tijd nodig, reden waarom de kantonrechter voornoemde termijn verlengt met vier maanden. Verder veroordeelt de kantonrechter verzoeker tot medewerking aan de vestiging van de legaten. Verweerder heeft verzocht het erfdeel van verzoeker in de nalatenschap van erflater vast te stellen. Verweerder lijkt dit verzoek te baseren op het bepaalde in artikel 4:15 BW dat aangeeft dat als er geen overeenstemming is over de geldvordering, de kantonrechter deze kan vaststellen. Verweerder verliest daarbij echter uit het oog dat dit artikel, op grond van artikel 4:13 BW alleen geldt indien de wettelijke verdeling van toepassing is. Erflater heeft echter in haar testament uitdrukkelijk bepaald dat afdeling 4.3.1 van Boek 4 (waarin voornoemd artikel is opgenomen) buiten toepassing blijft. Er is dus niet voldaan aan de vereisten van artikel 4:15 BW, zodat ook een verwijzing naar de rechtbank en mogelijke spoorwisseling achterwege dienen te blijven. Het verzoek zal dus worden afgewezen.

Instantie: Rechtbank Limburg

Datum uitspraak: 28-02-2025

ECLI: ECLI:NL:RBLIM:2025:1927

Zaaknummer: 10913029 \ EZ VERZ 24-35

Rechters: A.H.M.J.F. Piëtte

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Bij de afwikkeling van de nalatenschap van de ouders is een recht van hypotheek gevestigd ten behoeve van de zussen van geïntimeerde waarvan in geschil is of de zussen/hypotheekhouders moeten meewerken aan door broer/geïntimeerde gevorderde vanwege herfinanciering noodzakelijke rangwissel.

Zeer beknopt samengevat hebben de zussen In het kader van de afwikkeling van de nalatenschappen van vader en moeder een recht van tweede hypotheek op (bedrijfs)panden van geïntimeerde. Teneinde executoriale verkoop te voorkomen heeft geïntimeerde de zussen verzocht om in te stemmen met een rangwissel die nodig is voor het verkrijgen van (her)financiering. Na weigering heeft de voorzieningenrechter de zussen veroordeeld tot medewerking o.m. omdat niet aannemelijk is dat een wisseling in rang van hypotheek de zussen in een (aanmerkelijk) nadeliger positie als hypotheekhouders brengt. De zussen hebben appèl ingesteld en in de tussentijd heeft geïntimeerde met een derde partij een overeenkomst gesloten als gevolg waarvan de schuld aan de bank is ingelost en deze derde in de zekerheidspositie van de bank treedt. Daarmee is het spoedeisend belang van geïntimeerde vervallen, en kan het oordeel van de voorzieningenrechter in eerste aanleg in hoger beroep niet worden gehandhaafd.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 22-04-2025

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2025:2568

Zaaknummer: 200.345.962/01

Rechters: W.F. Boele, J.H. Kuiper en H.H.B. Vedder

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

De vereffening is nog niet voltooid zodat nog niet kan worden toegekomen aan de vordering tot verdeling.

Partijen zijn erfgenamen in de nalatenschap van hun moeder. Tot de nalatenschap behoort een woning, waar gedaagde momenteel in woont. Eisers willen de woning verkopen en stellen dat gedaagde moet meewerken aan de verkoop van de woning. Daarnaast willen zij dat gedaagde een gebruiksvergoeding betaalt en menen zij dat gedaagde op basis van een volmacht rekening en verantwoording moet afleggen. Gedaagde stelt dat zij nog een vordering op de nalatenschap heeft uit hoofde van een zorgovereenkomst. Zij wil de woning toebedeeld krijgen. De voorzieningenrechter oordeelt dat de vereffening van de nalatenschap nog niet is voltooid. Eerst moeten de schulden van de nalatenschap vastgesteld worden en dient beoordeeld te worden of gedaagde nog een vordering op de nalatenschap heeft. Omdat gedaagde de woonlasten voldoet, hoeft zij geen gebruiksvergoeding te betalen. Verder heeft gedaagde voldoende uitvoering gegeven aan haar verplichting tot het afleggen van rekening en verantwoording.

Instantie: Rechtbank Noord-Holland

Datum uitspraak: 17-04-2025

ECLI: ECLI:NL:RBNHO:2025:4326

Zaaknummer: C/15/362925 / KG ZA 25-131

Rechters: A.H. Schotman

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Er is geen sprake van omstandigheden die maken dat erfdeel vervroegd kan worden opgeëist.

In het kader van de nalatenschap van zijn moeder heeft eiser een vordering op haar echtgenoot/gedaagde en heeft hij na verkregen verlot beslag gelegd op banktegoeden. Eiser maakt aanspraak op betaling van zijn geldvordering uit de nalatenschap van zijn moeder. Kern van de discussie tussen partijen ziet op de vraag of deze vordering opeisbaar is geworden. Erflaatster heeft in haar testament bepaald in welke situatie de vordering van eiser op gedaagde onmiddellijk opeisbaar wordt. Tussen partijen is niet in geschil dat geen van de genoemde situaties zich voordoet. Eiser stelt dat de grondslag voor het vervroegd kunnen opeisen van zijn vordering is gelegen in het feit dat gedaagde bij het beheer van het vermogen misbruik van bevoegdheid maakt. Ter onderbouwing van zijn stelling dat sprake is van misbruik van bevoegdheid aan de zijde van gedaagde voert eiser aan dat de verhouding tussen partijen al jaren verstoord is. Sinds het overlijden van erflaatster hebben partijen geen contact meer met elkaar, behalve over de afwikkeling van de nalatenschap van erflaatster. Bij die contacten heeft gedaagde herhaaldelijk aan eiser te kennen gegeven dat hij ervoor zal zorgen dat eiser niets zal verkrijgen uit de nalatenschap. Gedaagde betwist dat hij zich schuldig maakt of heeft gemaakt aan het gestelde misbruik van bevoegdheid. Hij heeft eiser gewezen op wat hem door de notaris was uitgelegd, te weten dat eiser zijn erfdeel pas krijgt uitgekeerd na zijn overlijden. Hij heeft niet gedreigd dat hij ervoor zal zorgen dat eiser niets zal verkrijgen uit de nalatenschap. Maar zelfs al zou eiser zijn uitlatingen als zodanig hebben opgevat, dan kan dat niet los worden gezien van de omstandigheden van dat moment. Zijn echtgenote was na een zeer lang huwelijk kort daarvoor overleden. Daarover rouwde hij, terwijl hij door de uitlatingen van eiser sterk de indruk kreeg dat eiser enkel geïnteresseerd leek in het zo snel mogelijk verkrijgen van geld en sieraden. In het licht van deze gemotiveerde betwisting is de rechtbank van oordeel dat eiser onvoldoende heeft gesteld om aan te kunnen nemen dat sprake is van misbruik van bevoegdheid aan de zijde van gedaagde. Dat gedaagde zoals eiser ter zitting heeft aangevoerd niet wil zeggen wat er nog over is van het vermogen, leidt niet tot een ander oordeel. Op gedaagde rust geen verplichting om ter zake rekening en verantwoording aan eiser af te leggen. Bovendien mag gedaagde met het vermogen dat hij uit de nalatenschap van erflaatster heeft ontvangen, doen wat hij wil. Anders zou dit zijn als

gedaagde inderdaad eiser bewust wil benadelen, maar daarvoor biedt het dossier geen aanknopingspunten. Zo is niet gesteld en niet gebleken dat gedaagde na het overlijden van erflaatster buitensporige uitgaven heeft gedaan in de context van zijn behoefte en zijn uitgavenpatroon van daarvoor. Ook is onvoldoende onderbouwd dat de woning door gedaagde voor een te laag bedrag is verkocht. Los van de vraag of dat het geval is, heeft erflaatster anders dan eiser stelt niet in haar testament bepaald dat de vordering opeisbaar is als gedaagde na voldoening van de vordering in zijn verzorgingsbehoefte kan voorzien en ongestoord verder kan leven.

Instantie: Rechtbank Zeeland-West-Brabant

Datum uitspraak: 16-04-2025

ECLI: ECLI:NL:RBZWB:2025:2234

Zaaknummer: 421975 / HA ZA 24-222 (E)

Rechters: Sterk

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Vereffenaars zijn op grond van artikel 4:198 BW zelfstandig bevoegd, toch wordt mede-vereffenaar/appellant veroordeeld tot medewerking aan aangifte erfbelasting omdat die aangifte in Spanje door alle vereffenaars moet worden gedaan en niet vaststaat of Spanje artikel 4:198 BW aanvaardt.

Partijen zijn enige erfgenamen en vereffenaars in de nalatenschap van hun in 2014 overleden vader/erflater. De voorzieningenrechter heeft appellant o.m. veroordeeld aan X opdracht te geven om mede namens haar de aangifte erfbelasting in Spanje te verzorgen, en samen met geïntimeerde 1 en 3 over te gaan tot afgifte van het legaat van de woning in Spanje aan geïntimeerde 2. Het hof bekrachtigt deze beslissing. Het verzorgen van de aangifte erfbelasting en de afgifte van het legaat zijn taken die de vereffenaars samen moeten uitvoeren. Het is duidelijk dat het partijen samen niet lukt die taken behoorlijk uit te voeren en de vereffening in goede banen te leiden en te doen wat nodig is om de vereffening uiteindelijk te voltooien. Voor dat geval kan artikel 4:198 BW uitkomst bieden. Daarin staat dat de erfgenamen hun bevoegdheden als vereffenaars samen uitoefenen, maar dat ieder van hen zo nodig zelfstandig daden van gewoon onderhoud en tot behoud van goederen en daden die geen uitstel kunnen lijden kan verrichten. Geïntimeerde 1 en 3 stellen dat het doen van de aangifte erfbelasting en de afgifte van het legaat geen uitstel kunnen lijden. Dat betekent dat zij gelet op artikel 4:198 BW ervan uitgaan dat zij deze aangifte ook zonder appellant zelfstandig zouden kunnen doen en ook zelfstandig zonder appellant het legaat kunnen afgeven. In beginsel lijken zij dan geen belang te hebben bij de gevraagde voorziening. Toch is het hof van oordeel dat zij een spoedeisend belang hebben bij de medewerking van appellant aan de aangifte erfbelasting in Spanje, omdat het in Spanje kennelijk nodig is dat alle vereffenaars daaraan meewerken en niet duidelijk is of aangifte daar mogelijk is op voet van de uitzondering die artikel 4:198 BW noemt.

Instantie: Gerechtshof Amsterdam

Datum uitspraak: 08-04-2025

ECLI: ECLI:NL:GHAMS:2025:951

Zaaknummer: 200.330.842

Rechters: J.H. Lieber, M.L. van der Bel en L. Hamer

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Er is geen grond om aan te nemen dat de kantonrechter slechts in een afzonderlijke daartoe strekkende procedure kan afwijken van de regel dat de bevoegdheden van de beneficiair aanvaardende erfgenamen als vereffenaars tezamen worden uitgeoefend.

Zie ERF 2024-0170 en ERF 2025-0078 voor de feiten, het oordeel in appèl en de conclusie van de A-G in deze zaak waarin het hof de kantonrechter volgde in diens oordeel dat het gegeven dat het verzoek tot opheffing van de vereffening niet door beide vereffenaars tezamen was ingediend, niet leidde tot niet-ontvankelijkheid. Thans oordeelt de Hoge Raad dat vertegenwoordiging van de erfgenamen in en buiten rechte tot de taken van de vereffenaar behoort. In geval van beneficiaire aanvaarding moet deze bevoegdheid in beginsel door de erfgenamen gezamenlijk worden uitgeoefend. De kantonrechter kan echter anders bepalen, artikel 4:198 BW. Er is geen goede grond om aan te nemen dat de kantonrechter dat slechts in een afzonderlijke daartoe strekkende procedure kan doen. De kantonrechter kan ook anders bepalen door een of meer van de vereffenaars te ontvangen in een verzoek dat volgens de hoofdregel door de vereffenaars tezamen had moeten worden ingediend. In dat geval moet ook ten aanzien van de overige vereffenaars recht worden gedaan aan het beginsel van hoor en wederhoor. In een geval als hier aan de orde, waarin een van de vereffenaars een verzoek heeft gedaan tot opheffing van de vereffening, is de rechtspositie van de overige vereffenaars gewaarborgd doordat zij worden gehoord of behoorlijk opgeroepen (art. 4:209 lid 1 BW). Over de opheffing van de vereffening van een nalatenschap op de voet van artikel 4:209 lid 1 BW stelt de Hoge Raad dat deze is aangewezen indien tijdens de vereffening blijkt dat in de boedel geen (te realiseren) actief aanwezig is of dit actief in geen geval toereikend zal zijn om de kosten van de vereffening te dragen. Door de opheffing wordt de vereffening beëindigd. In geval van opheffing wordt de boedel niet afgewikkeld met inachtneming van de voorschriften van afdeling 4.6.3 BW.³ Uit de wet volgt niet dat een verzoek tot opheffing van de vereffening pas toewijsbaar is nadat is voldaan aan de uit artikel 4:211 lid 3 BW volgende verplichting van (een) vereffenaar(s) om een boedelbeschrijving te (doen) opmaken. Ook op andere wijze kan blijken dat opheffing is aangewezen. Daaruit volgt dat, indien wel een boedelbeschrijving is opgemaakt, maar in strijd met artikel 4:198 BW niet door de vereffenaars tezamen, ook daaraan betekenis kan toekomen bij de beoordeling van de toewijsbaarheid van het verzoek

tot opheffing van de vereffening. Voorts geldt ook ten aanzien van het opmaken van een boedelbeschrijving dat de kantonrechter kan bepalen dat de vereffenaars dat niet gezamenlijk hoeven te doen.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 25-04-2025

ECLI: ECLI:NL:HR:2025:662

Zaaknummer: 24/02298

Rechters: T.H. Tanja-van den Broek, C.E. du Perron, H.M. Wattendorff, F.J.P. Lock en G.C. Makkink

Advocaten: N.C. van Steijn

Wetsartikelen: 4:198 BW

RECHTSPRAAK

Omdat executeur zich niet langer verzet tegen ontslag, wijst de kantonrechter het daartoe strekkend verzoek toe.

Hoewel de executeur zich aanvankelijk verzette tegen toewijzing van het verzoek tot zijn ontslag (wegens gewichtige redenen, namelijk tekortschieten in de uitvoering van zijn taken omdat hij geen gehoor geeft aan herhaalde verzoeken om informatie te verstrekken) heeft hij ter zitting te kennen gegeven zich niet langer te verzetten tegen zijn ontslag. De kantonrechter verleent het ontslag en geeft aan dat op grond van artikel 4:151 BW de gewezen executeur verplicht is aan degenen die na hem tot het beheer bevoegd zijn, rekening en verantwoording af te leggen op de manier zoals voor bewindvoerders is bepaald.

Instantie: Rechtbank Noord-Holland

Datum uitspraak: 24-04-2025

ECLI: ECLI:NL:RBNHO:2025:4151

Zaaknummer: 11327348

Rechters: J.S. Reid

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Verzoek aan de rechtbank tot benoeming van een vereffenaar wordt toegewezen.

De in 2023 overleden erflater was ten tijde van zijn overlijden niet gehuwd, had geen geregistreerd partnerschap en is overleden zonder achterlating van kinderen. Erflater heeft blijkens informatie van het Centraal Testamentenregister niet bij testament over zijn nalatenschap beschikt. Verzoeker heeft de nalatenschap van erflater beneficiair aanvaard. Verzoeker verzoekt de rechtbank om een vereffenaar te benoemen omdat de afwikkeling van de nalatenschap is vastgelopen nu ondanks vergeefse pogingen van verzoeker zelf en via een notariskantoor het niet lukt om contact met de andere erfgenaam te krijgen. Benoeming van een professionele vereffenaar is dan ook noodzakelijk. Het feit dat de nalatenschap beneficiair is aanvaard, brengt mee dat de nalatenschap op de wettelijk voorgeschreven wijze zal moeten worden vereffend. Op grond van artikel 4:203 lid 1 aanhef en onder a BW kan de rechtbank op verzoek van een erfgenaam een vereffenaar benoemen. Aan deze voorwaarde is voldaan.

Instantie: Rechtbank Noord-Holland

Datum uitspraak: 07-03-2025

ECLI: ECLI:NL:RBNHO:2025:2102

Zaaknummer: 360271 HA RK 24-189

Rechters: D.D.M. Hazeu

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Vorderingen tot huurvoortzetting na overlijden.

In deze zaak bevestigt het hof het oordeel in eerste aanleg dat de zoon geen recht heeft op voortzetting van de door zijn overleden vader gesloten huurovereenkomst. Het hof oordeelt dat niet is komen vast te staan dat de zoon vanuit financieel oogpunt voldoende waarborg biedt voor een behoorlijke nakoming van de huurovereenkomst. Daarmee is om die reden de vordering van de zoon tot voortzetting van de huurovereenkomst niet toewijsbaar. Bovendien is niet in geschil dat het een woning betreft waarvoor een huisvestingsvergunning nodig is. Vast staat dat de zoon deze vergunning niet heeft en deze ook niet heeft aangevraagd. Volgens het hof is irrelevant of de zoon wel of niet aan de door de gemeente gestelde voorwaarden voor een huisvestingsvergunning voldoet, nu hij reeds over deze vergunning had moeten beschikken.

In ECLI:NL:RBMNE:2025:1404 wordt de dochter in kort geding bij verstek veroordeeld de door haar overleden moeder gehuurde woning waarin zij na het overlijden is blijven wonen, te ontruimen. De vordering van de verhuurder komt de voorzieningenrechter niet ongegrond of onrechtmatig voor. Het is aannemelijk dat de bodemrechter als het tot een bodemzaak zou komen zal concluderen dat de dochter zonder recht of titel in de woning verblijft.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 08-04-2025

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2025:2122

Zaaknummer: 200.343.382/01

Rechters: W.F. Boele, M.E.L. Fikkers en J.H. Kuiper

Wetsartikelen: